ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 1/2 »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսֆ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"پوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
پوزانت کچیان
طبعه و ادارەخانەسی باب عالی جادەسندە ٣٨ نومرولی دائرۀ مخصوصەدەدر

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 112 | ՇԱԲԱԹ 1897 ՄԱՐՏ 15/27 | 23 ՇԵՎՎԱԼ 1314. | 15 ՄԱՐԹ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 112

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15/27 ՄԱՐՏ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԴՊՐՈՑԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

Լրագրոյս մարտ 3ի թուոյն մէջ տարբեր կերպիւ ուշագրաւ երկու գրութիւնքով քովէ հրատարակուած էին, որոց մին միւսին բացատրութիւնը կրնար սեպուիլ։ Մին էր մեր Երզրումի թղթակցին նամակը՝ որ կը սկսէր այս տողերով. «Ներկայ ամսոյս (փետր.ի) մէջ, Սանասարեան վարժարանն երեք սաներ իրարու ետեւէ սեւ հողին յանձնեց. երկուքն Երզրումցի և տակաւին աշակերտ. իսկ երրորդը Տրապիզոնցի ընթացաւարտ։» Այս թղթակցութեան կը յաջորդէր Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետին Տեղեկագիրն՝ ազգ. վարժարանաց մէջ ողջապահիկ կանոններու պէտքին վրայ։ Մեք կը հաւատանք որ Սանասարեան վարժարանի չէնքն այսօր գաւառներու մէջ առողջութեան ամէնէն աւելի նպաստաւոր միջավայրերէն մէկն ըլլայ. Գաւառային շատ մը տուներու առողջական պայմաններուն հետ բաղդատելով, Սանասարեանի շէնքն ու կարգադրութիւնները թերեւս աւելի նպաստամատոյց են նոր սերունդին երկարակեցութեան։ Բայց վերջապէս, եթէ գեղեցիկ վարժարան, Սանասարեանն ալ իր թերութիւնները կրնայ ունենալ, և երբ մէկ ամսուան մէջ երեք պատանիք մէկէն կը մեռնին պզտաւութենէ և թոքատապէ, կարելի չէ ըսել թէ առողջապահական հսկողութիւնը թերի կողմեր չունի բնաւ։

Բայց ի՞նչ են մեր թաղային վարժարանները բաղդատմամբ Սանասարեանին։ Եթէ այս վարժարաններ գեղեցիկ չեն ըլլային, ո՞րչափ մեծ պիտի ըլլար կեանքի կորուստը։ Մեր դպրոցներէ շատը շինուած են առանց մեծ հոգածութեան առողջական պայմաններու, և կը կառավարուին աւելի եւս անտարբերութեամբ բժշկային պատուէրներու։ Ծնողներուն և վարժապետներուն տգիտութիւնն ու անհոգութիւնը ձեռք ձեռքի տուած են՝ հիւանդութիւններու բոյն դարձնելու համար մեր վարժարանաց մեծ մասը։ Այսօր տխուր ճշմարտութիւն մը հաստատած կ'ըլլանք՝ ըսելով որ դպրոցական տարիքի մէջ մեռնող մեր տղոց մեծ մասը նոյն իսկ դպրոցին զոհերն են։ Հոն, նախ, հիւանդութիւնն իրարմէ կ'առնուն։ Առանց պատուաստի տղաք ընդունուած են դպրոցին մէջ։ Առանց հարցնելու փնտռելու կ'ընդունին նաև այնպիսի տղաք որոց տան մէջ վարակիչ հիւանդութիւններէ պառկողներ կան։ Վարակման այս պատճառներէն զատ, տղաքը փակուած են դարշահոտ մթնոլորտի մէջ, ադէտ տնտեսներուն առողջապահական ծանօթութիւններու պակասը բաւ համարուելով դպրոցին և անոր օդին մաքրութեան աստիճանն որոշելու համար։ Տիրող դարշահոտութեան դէմ իրենց քիթն և իրենց եսասիրութիւնը պաշտպանելու համար Տեարք դասատուք կը ծխեն գայրացուցիչ միօրինակութեամբ։ Բէժին հարստացնելու ա՛յնչափ մեծ ճիգ կը թափեն որ չեն մոռծեր թէ ի վնաս տղոց առողջութեան ձեռք կը բերուի այն մուխն ու ծուխն որոց մէջ ժամերով կը փակուին այն խեղճեր։ Մեծն ու փոքրն աղտոտ կօշիկներով կը պտըտին սրահներուն և դասարաններուն մէջ, կը թքնեն ամէն կողմ, և ամառը տաքը, ձմեռը վառարաններուն ջերմութիւնը փոշիացնելով մրկըրուբները, զանոնք կը լեցնեն անզգոյշ տղոց թոքերուն մէջ։ Աղտոտութիւնն արդէն մեր էն բարեկարգ կարծած վարժարաններուն մէջ իսկ իր գոյութիւնը կը հաստատէ՝ ներկայութեամբ ամէնէն զզուելի միջատներուն, որք աղտոտ տուներէն մաքուր տուներու կը փոխանցուին՝ աշակերտներուն ակամայ միջնորդութեամբը։ Առանց չափազանց մտաւոր յոգնութեան, տղաք շուտով կը խամրին դպրոցի մէջ, այն միակ պատճառաւ որ տղոց ֆիզիքական զարգացման բոլորովին աննպաստ պայմաններու մէջ կը տնօրինուին մեր վարժարաններ։ Մարդ կը զարմանայ որ եթէ դասատուները վարժուած են և անոր համար ձայն չեն հաներ, հոգաբարձուներն և թաղականներն ի՞նչ կը բանին։ Աւելորդ է խօսքն ընել Կըրթական Տեսչութեան, որ միամտօրէն կը կարծուէր թէ՝ իբրև դուրսէն դիտող մը՝ պաշտօն ունէր աչքի զարնող պակասութիւններու վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելու և տղոց առողջութեան դպչող վիճակի մը դէմ դատախազ կանգնելու։

Մեք շատ գործնական կը գըտնենք Ուսումնական Խորհրդոյ ատենապետին առաջարկը թէ ամէն թաղային վարժարան իր այցելու բժիշկն ունենայ։ Բարեբախտաբար ամէն թաղի մէջ այնքան բժիշկ ունինք հիմա որ դժուար պիտի չըլլայ սոյն պէտքը գոհացնել նոյն իսկ ձրիաբար, կոչում ընելով բժշկական դասուն անձնուիրութեան։ Բայց պէտք է ձեւ մ'ալ որոշել որ բժիշկին պատուէրներուն ճշդիւ գործադրութեան համար մէկը պատասխանատու ըլլայ։ Ապա թէ ոչ, բժիշկներն իրենք ալ շուտ կը ձանձրանան երբ տեսնեն որ իրենց դիտողութիւններ, այս խնդրոյս վրայ Լրագրերուն ցարդ գրածներուն պէս, ձայն բարբառոյ յանապատի կը մնան։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ
ՎԱՆԱՅ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Բ.

Երկրագործութիւնը. — Երկրագործութիւնը բոլորովին զուրկ արդի գիտական սիստեմներէ, Վանայ նահանգին մէջ բոլորովին անդրջրհեղեղեան պայմաններով ի կիր կ'առնուի։ Հետեւաբար ամենափոքր երաշտութիւն, կամ պակասութիւն ցորենի, գիներու անհագին բարձրացումներ կը պատճառեն, ինչ որ պատմական հանգամանք մը կը համարուի այսօր՝ նորագոյն սիսթէմով եղած և չդժնեմուներով պատուած երկրագործական երկիրներու համար։

Թէեւ ասկէ շատ առաջ, 50 ական թուականներուն, յառաջացեալ միտք մը կ'առաջարկէ փոխարինել տեղական երկրագործութիւնը նորագոյնով օժտուած գիտական սկզբունքներով, և նոյն ինքն գործնական օրինակ հանդիսանալու համար, կը հիմնէ տիպար ագարակ մը, երկրագործական դպրոց մը, ուր բերել կուտայ երկրագործութեան նշանաւոր հայ մասնագէտներ, և մեքենաներ արդի գիտական սկզբունքներով հնձելու, կալը կասելու, պանիր մակարդելու և այլն։ Սակայն դժբախտաբար ինչպէս շատ մը մարդասիրական և մեծ ձեռնարկներ այստեղ ամուլ մնացին, նոյնպէս և այն հաստատութիւնը չկրցաւ տեւական ըլլալ։

Անասնաբուծութիւն. — Անասնաբուծութիւնն եւս բոլորովին զուրկ ըլլալով անասնաբուժական գիտութեան բարիքներէն, պարբերաբար հիւանդութիւն կը պատահի ոչխարներու և ոչխարներու մէջ, ոչ բժիշկ կայ, ոչ դարման և ոչ զանոնք խնամող մասնագէտներ, երբեմն կը պատահի որ տուներ, մինչև իսկ գիւղեր կը դատարկուին խպառ անասուններէ։

Գ.

Վան Քաղաքամէջ ունի 4 դուռ, որոցմով կը սկսին խանութներ, նախ թուրք նպարավաճառներով և ապա բուն կրպակներ։ Քաղաքի այս 4 դռներէն Դաւրիժին և Միջինն առեւտրական ընդարձակ հրապարակներ կը ներկայացնեն, ուր Վանայ նահանգին ամբողջ ժողովուրդն այդ տեղեր ի վաճառ կը հանէ եղանակներու համեմատ վառելիք, պտուղներ, դաւարներ, ձի, ոչխար և արմտիք։ Միջին դուռը մանաւանդ այնքան ընթացիկ է որ կառավարութիւնն ամէն տարի աճուրդի կը հանէ 150 Օ. Ո. կապալով, որ կը գանձուի գնողներէն «չափ փարասի», «տարիա փարասի» և «քանթար փարասի» անունով։ Դարձեալ Քաղաքամէջ կը պարունակէ 4 խաներ, Սըղըրդու, Շէյուրճու, Պարսից և Պետրոսրեկեան խաներ։ Այս իջեւաններ առեւտրական հրապարակներ են, համանուն երկիրներէ Վանի մէջ արտահանուած ապրանքներուն։ Այս խաներ բռնած են Թուրքեր և Պարսիկներ։

Դ.

Վանի մէջ, ինչպէս ըսինք, թէ՛ վաճառականութիւն և թէ արհեստներ Հայերու ձեռք ամփոփուած են։ Վանի խանութներ կը գտնուին Քաղաքամիջի հարաւային կողմն 300 մէտր քառ. տարածութեան մը վրայ, վաճառականութեան և արհեստի իւրաքանչիւր ճիւղ ունենալով իրեն յատուկ շարք մը։ Վանի կրպակներ, բաց ի քանի մը վաճառականական սենեակներէ և արհեստանոցներէ, բոլորն հին ձեւով կառուցուած են, գետնէն կէս կանգուն բարձրութեան մը վրայ, տառապանքներ ունին, որք իրար միանալով վերէն և վարէն կը կողպուին։ Այս քաղաքի թէ՛ խանութպաններ և թէ արհեստաւորներ ընդհանրապէս արեւի ծագելէն ժամ մը, ժամու կէս յետոյ կը սկսին գործի. իսկ երեկոյեան եւս ժամ 10 1/2 ին կը դադարին գործելէ։ Վանի վաճառական և արհեստաւոր դասակարգը շատ չափաւոր կ'ապրի, խնայող է նաև. իր վրայ կը փայլեցնէ համեստութիւն և բարեպաշտութիւն, միանգամայն նորութեանց եւս միշտ հակամէտ է։ Վանի թէ՛ վաճառականաց և թէ արհեստաւորաց մէջ մենաշնորհ ունեցող կամ զուտ մէկ տեսակի վրայ գործ ունեցողներ չկան. օրինակ՝ մեծաքանակ վաճառողն արշինով ալ առեւտուր կ'ընէ պառողաց հետ, և թէ՛ մետաքսեղէն, թէ ճերմակեղէն և թէ ներկուած ապրանք միանգամայն կը վաճառէ։ Փականագործը կը շինէ փակն և վառարանը միանգամայն, և այսպէս ամէն խանութներու մէջ։

Վաճառականութ. — Վանի կրպակներէն 79ը մանիֆաթուրայի խանութ կը կազմեն. իսկ 78ն ախթարիայի, որոցմէ 16ը վաճառականութեան սենեակներ են, որք վաճառաշահ կեդրոններէ կը փոխադրեն ապրանքը։ Վանի նահանգին մէջ մէդրական դրութեան ոչ մի մասը չի գործածուիր, ոչ չափուց և ոչ ծանրութեան չափեր։ Վերջին շրջանի տնտեսական տագնապներու ազդեցութեան տակ առեւտուրի մէջ խպառ վերցուած է ապառիկի դրութիւնը։ Վանի մէջ 67 նպարավաճառներ կան որք թէ՛ տեղական և թէ օտար տեղերէ բերել տուած ամէն տեսակ պտուղներ կը վաճառեն. ասոնցմէ 35ը թուրք են։

** ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ. *Դերձակութիւն.* — Վանի մէջ երկու կարգի դերձակներ կան, 1. Փրանգ թէրզի 2. պաչըլղըզըք թէրզի. առաջիններ 26 խանութ կը կազմեն, որոցմէ իւրաքանչիւրը միջին հաշուով 3-4 աշակերտ կը բանեցնէ, և եւրոպական ճաշակով կը ձեւէ ու կը կարէ երկու սեռի վերաբերեալ ամէն ձեւի հագուստներ ալ։ Իսկ 2րդ կարգի դերձակներ՝ 12 խանութ կը կազմեն, չունին կարի մեքենայ և ոչ ալ ձեւի արհեստ մը դրական հաշիւներու վրայ հիմնուած. մի անգամ տեսած ու ըմբռնած կերպով կը ձեւեն ու կը կարեն ասուէ շալվար, սալթա, օյմա, ճերմակեղէններ եւայլն. ասոնց գործն աւելի Քիւրտերու և տեղացի Թուրքերու հետ է։

Ոսկերչութիւն. — 27 ոսկերիչներ կան, որք միջին հաշուով 3-4 աշակերտ կը բանեցնեն։ Ոսկերչութիւնը շատ զարգացած է Վանի մէջ, այնպէս որ իր ձեռակերտներ կը պարծին տաճկական ամէն հրապարակներու վրայ։ Մինչ և սէվաթ սովորական են դարձած Վանի ոսկերչութեան մէջ, և այս 27 խանութներ կը գործեն տարեկան 130,000 դրամ արծաթ. որոյ 25,000 դրամը կ'արտահանուի, սպառը 3 ըղըրուչէն միջին հաշուով։ Վանի մէջ կը գտնուին նաև 2-3 ոսկեզօծ և արծաթազօծներ, որք շատ յաջող են իրենց արուեստին մէջ։

Մետաղագործներ. — Ասոնք թուով 14 են, որք կը կարեն ամէն ձեւի մանկլներ, եւրոպական և ասիական ճաշակներով յատուկ արական և իգական սեռերու. այս վարպետներ կը սպառեն տարեկան 5000 օխա քէօսէլէ, վիտէլա և այլն։

Կօշկակարութիւն. — Վանի կօշկակարները բոլորովին տեղական ապրանքներու վրայ կը գործեն, կը կարեն եէմէնի, ճամթըր տղայոց համար, քիւրտի մոյկ, կանացի կօշիկ։ Կօշկակարներ թուով 40 են, որոցմէ 2-3ը Թուրք են, ասոնք տարեկան կը գործեն 6-700 կաշի,

Պղնձագործութիւն. — Պղնձագործներ թուով 20 են. կը շինեն պղնձեղէն ամէն տեսակ ամաններ, և կ'անագօծեն հինցածները։ Վանի պղնձագործներն յաջող մրցակից կը հանդիսանան այսօր Երզրումի յառաջադէմ պղնձագործներուն և տարեկան կը գործեն 3000 լիտր պղինձ։

Թիթեղագործութիւն. — 8 թիթեղագործներ կան, որոնք կը շինեն ամէն տեսակ կանչկարաններ, լապտերներ, հեչտանք և այլն, այս արհեստը շատ քանուկ է այստեղ։

Հիւսնագործներ. — 4 հիւսնատանգործներ կան, որք կը պատրաստեն ձիու և իշու համետներ բոլորովին հին դրութեամբ։

Թամբագործներ. — Թամբագործներ թուով հինգ են, որք կը շինեն ձիու և իշու թամբեր, փալաններ, և ամէն կաշեղէն տաւարկաներ ասոնք կը պատրաստեն։ Ասոնցմէ աւելի շատ գաղաներու մէջ կը գտնուին, որք կը կոչուին սարրաճ։ (*) ՍԱՀԱԿ ԱՅԱՋԵԱՆ

Վան, 1 փետր. 97.

ԼԻԲԱՆԱՆ

Բ.

ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ,
ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Ինչ որ ամէնէն աւելի հրապուրիչ և ակնահաճոյ կ'ընծայէ Լիբանանու լեռները՝ իր այն հանգամանքն է որ իրեն առանձնայատուկ է. — անխտիր բնակուած է, ոչ գիրքը նայուած է, ոչ բազմութեամբ միասին բնակելու հարկն ի նկատ առնուած է, ինչպէս աշխարհի այն երկիրներուն մէջ յորս ամէն բանէ առաջ ապահովութեան պայմանն ուշադրութեան առնուիլ կարեւոր համարուած է։ Իւրաքանչիւր անհատի կամքն ուր որ ուզած է, հոն իր տունը շինելով կը բնակի առանձին ընտանիքով կամ եթէ ուրիշ մէկ-երկու ընտանիք ալ ուզած են առանց կրօնական խտրութեան իրենց տուներն, անոնց հետ միասին։ Ասոր հետեւանքն այն եղած է որ լեռնային առնական գեղեցիկ գիւղերը, ջրաւէտ դաշտերը, կանոնաւոր դաշտերը մարգագետինները մեծ մասամբ անհնարին ու ամայի չեն մնացած ինչպէս՝ շատ ուրիշ տեղեր, այլ բոլոր Լիբանան ամարանոցներով, գեղջկային օդասուն բնակարաններով ծածկուած է բնական ամենաչքեղ գեղեցկավայրերու հետ խառն։ Լիբանանու վճիտ ու ականակիտ ջուրերն ի զուր չեն վազեր ձորերու և հովիտներու մէջ մարդկային աչքերէ ու վայելքէ անտես, վարսաւոր և սաղարթագեղ ծառերն ի զուր չեն պարզեր իրենց հեշտասիրք հովանիներն ուր վայրի կենդանիները կամ սա տաւեղն ոչխարաց արածական հօտերն հանգչին անոնց ներքեւ՝ որպէս Կորդուաց ու Տաւրոսեան լերանց մէջ։ Այլ մարդիկ են որ կը վայելեն ամէն հաճոյք ու հեշտութիւն զոր Բնութիւնը շնորհած է այդ գեղեցիկ լեռնադաշտին։ Հետեւապէս, ուր որ զմայլելի և հմայիչ տեսարան մը կայ, հոն մարդկային բնակութիւն անպակաս է։ Այնպէս որ երբ գլուխնիդ վեր բարձրացնելով մի անգամ աչքերնիդ ձեր չորս կողմը դարձնէք, հիացմունքի զմայլմամբ կը յափշտակուիք տեսնելով ամէն տեղ մարդկային բնակարաններ բնական ամենագեղեցիկ պերճութիւններով շրջապատեալ, երեւոյթ մը որ յատուկ է Լիբանանու և գեր ի վեր կը բարձրացունէ իր արժանիքը քան կարգ մը շատ աւելի բարձր, մեծ, հիագեղ լեռներունն, որոցմէ մարդիկ այնքան չեն օգտուած որքան ասկից։

Բազմութեամբ միասին բնակելու պէտքը կարեւոր չըլլալով, Փիւնիկէի ու Պաղեստինի սահմանը գծող այս լեռնադաշտին չի պարունակեր բազմամարդ քաղաքներ կամ մեծ գիւղեր. — կրնայ ըսուիլ թէ քաղաք անուան արժանի շինավայր բնաւ չկայ, նոյն իսկ կառավարչին նստած տեղը (Տէյր-Իւլ-Գամէր) հազիւ գիւղաքաղաք մը կըրնայ կոչուիլ։ Թէեւ երեւակայելի ամէն գեղեցկութիւն ունի, բնական, արուեստական, կառուցուած լինելով հիանալի դիրք ու տեսարան ունեցող բարձրաւանդակի մը վրայ որ անհուն հովիտներ կը տեսնէ չորս կողմը, նայելով մէկ կողմէն ծովու եւ անոր դշխոյին Պէյրութի վրայ եւ միւս կողմէն գրեթէ բովանդակ Լիբանանու լերանց որ անթիւ բնակավայրերով կը տարածուի անոր առաջ։ Մէկ բառով խօսելով կրնանք ըսել թէ ամբողջ Լիբանան ուրիշ բան չէ, բայց եթէ ամարանոցներու համայնակոյտ մը, ամարանոցներ՝ որոց շատերը մէկ մէկ ընտանիք կը պարունակեն, եւ որոց բընակիչները քաղաքային կենաց ժխորին ճաշակն առնել ուզած վայրկենին կառք նստելով խնամով շինուած մաքուր խճուղիներուն վրայէն սուրալով լեռնամէջ բարձունքներէն վար կ'իջնան Պէյրութ քաղաքն որ Միջերկրականի ասիական եզերքի մեծագոյն, գեղեցկագոյն և հարստագոյն շահաստանն է, ուր քաղաքային կենաց վայելքի և հեշտութեանց ոչ մէկ բան կը պակսի, և որոյ յափրացեալ բնակիչներն ալ, որ Նախնի Սիդոնի և Տիւրոսի ծայրայեղ հեշտանաց արժանաւոր ժառանգներ են, հակառակ կողմէն, վարէն վեր, կը սլանան գեղջկային վայելքը ճաշակելու համար երբ որ ուզեն։ Այս կերպով լեռն ելնողներու և իջնողներու անընդհատ շարքն երբեք չի դադրիր. հետեւակ, ձիաւոր, իշաւոր, կառաբարձ, անդադար իրարու կը յաջորդեն, մանաւանդ կիրակի և տօն օրերն, օդը լեցնելով երգի աղաղակներով, ծափերով և ուրախութեան բազմազան ձայներով, պէս պէս նուագարաններով խառնուած։ Մարդ կը կարծէ թէ Պէյրութէն մինչև Լիբանան էջ ու բարձրաբերձ կատարները հարսանեկան թափորներ կ'երթեւեկեն մշտապէս։ Ճամբուն վրայ բազմաթիւ կայարաններու ալ կը պատահիք, ուր նոյնքան ուրախ զուարթ մարդիկ, Լիբանանցի կամ ոչ-Լիբանանցի, նստած կ'ուտեն, կը խմեն և կ'երգեն անհոգ, անվերջ։

Բոլոր այդ ձայները կը դադրին Պէյրութէն կէս ժամ հեռու մնացած տեղէ մը որ Լիբանանու սահմանը կը կտրէ և Պէյրութինը կը սկսի։

Լիբանանու լերանց այնքան չքեղութիւնները կազմող տեսարաններէն մին ալ ամէն կողմ տարածուած կառուղիներու և խճուղիներու գեղեցիկ տեսքն է, որ լերանց բարձունքներէն ոլոր մոլոր պտոյտներով և օձագալար պըրտուտներով վեր բարձրանալով ճերմակ անթիւ գիծեր և պայծառ շերտեր կը տարածեն այն գալարապարդ և կանոնաւորապէս համաչափութեան կերպին վրայ, որ շատ հեռուներէն կ'երեւի ու հետաքրքրական մասնաւոր երեւոյթ մը կ'ընծայէ, զի այն ճերմակ ճամբաները բիւրաւոր ուղղութիւններ, գիծեր, դարձուածներ և խոտորումներ ունին, որոց շատերն ալ զիրար կը կտրեն գեղաշուք կարգադրութիւններով։ Անոնց վրայէն եկող իջնող բազմութիւնն ալ, հետի, ձիով, իշով, կամ կառքով, մրջնոց կարաւաններու կը նմանին, մանաւանդ որ շատերն ալ բեռ ունին հետերնին, հետեւակ կիները գլխնուն վրայ, մարդերը կռնակնին բարձած. թող էշերու, ձիերու, երբեմն և ուղտերու բեռներն, և անոնց հետեւող գրաստապանները։ Բայց բեռնաբարձ այդ գրաստներէն ոչ մին բոժոժ կամ զանգակ կը կրէ իր վրայ, զի ասոնք պէտք են վտանգի նշան տալու համար, որ Լիբանանու համար չեն։

Այլ Լիբանան ուրիշ բանով մ'ալ նշանաւոր է. — իգական սեռը կատարելապէս ազատ է հոն, բաց և համարձակ կը պտըտին կիներն առանձին կամ իրենց էրիկներուն կամ ազգականներուն հետ, երես ծածկել կամ այլերէ փախչիլ չգիտեն։ Արդէն բովանդակ Լիբանանի մէջ ծայրէ ի ծայր կրնան առանձին ու բոլորովին միայնակ ճամբորդել կիներ, աղջիկներ, նոյն իսկ տղաներ, ոչ վայրի կենդանիներէ վախ կայ, ոչ աւազակներէ, զի չեն գտնուիր։

Այս բոլոր առաւելութիւններուն հակառակ տնտեսապէս խեղճ է Լիբանան. իր համեմատաբար փոքր տարածութիւնը չի կրնար լիովին ապրեցնել իր երբ կէս միլիոն ժողովուրդն, որ պէտք էր շատ աւելի երջանիկ լինէր այնքան նպաստաւոր հանգամանքներուն շնորհիւ։ Ուստի, պանդխտութիւնն և գաղթականութիւնը մինչեւ իսկ Ամերիկա ցրուած է իր զաւակաց մէկ մասը։

Պէյրութի և Դամասկոսի միջեւ բանող երբեմն ձիաքարշ այժմ շոգեմուղ երկաթուղին անգամ որ Լիբանանու ինչ ինչ ճիւղերը ճեղքելով կ'անցնի և անոր բնական ու արուեստական գեղեցկութիւնները կ'աւելցնէ իր յատուկ ճամբաներովը, սուլոցներովը, դժոխային ձայնարձակութեամբն և գիւղին խոլ ոլացմամբը, չէ կրցած նըպաստել պէտք եղածին չափ անոր տնտեսական զարգացման։ Ս. Պէրոն.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Անդրէ և Ռէօնդկէնի ճառագայթները. — Կեղծ Բէյերը. — Անասուններուն բնազդը.

Անգլիայի Ուխլըն ուսուցիչը, Լոնտոնի Արքայական Ընկերութեան նոր ժողովոյ մ'ուղղելով, շահեկան տեսութիւններ պարզած է սա իրողութեան վրայ թէ՝ Ռէօնդկէնի ճառագայթները կամ Ք. ճառագայթներն հաւանաբար մեծ դեր մը կը կատարեն ամպերու խտացման և տեղատարափ անձրեւներու տեղացման մէջ։ Իր կարծեօք, ամպերու խտացումը, բուն անձրեւ ըսուածն, յառաջ կուգայ մթնոլորտային փոշիներու բացակայութեան միջոցին, երբ յագեցած օդն յանկարծական ծա-

(*). — Մնացեալն երկուշաբթի։

ւալում մը կը կրէ։ Երբ օդը Ռէօնդկէնի ճառագայթներուն ազդեցութեան ենթարկուի, խտացուած յառաջ բերելու համար անհրաժեշտ եղած ծաւալումը կը պահէ՛ նոյն զօրութիւնը զոր ունէր սովորական օդին համար։ Բայց Բ. ճառագայթներուն արդիւնքն է միմապէս աւելցնել ջուրի կաթիլներուն թիւն ու ծաւալն։ Եթէ Բ. ճառագայթները չըլլան, թեթեւ թօն մը, կարճատեւ անձրեւ մը միայն պիտի ունենայինք. բայց հիմա նոյն ճառագայթներուն միջամտութեամբ, յորդահոս և տեւական անձրեւներ կ'ունենանք։ Ա՜հ, այս անպատեհ միջամտութիւնը, քանի՜ քանի՜ վնասներու տեղի կուտայ, յորդահոս, տեղատարափ անձրեւներ բերելով շատ անգամ յանդէպ ժամու կը փճացնեն մշակին քրտանց արդիւնքը. բայց անգլիացի գիտունը տեղատարափին պատճառը գտնելով պիտի չատամա՞յ, եթէ ոչ անոր առաջքն առնլու հնարքն ալ պիտի գտնէ. այս վերջնոյն համար միայն մշակները կրնան իրենց շնորհակալութեան հարկը մատուցանել իրեն։

*** Խաչուէէն ետք, որ դեռ մեր տուներուն մէջ առաւօտեան անհրաժեշտ ըմպելին է, կեղծուելու կարգը թէյին եկած է։ Ամերիկացի գիտուն մը, առանց փոյթ ընելու թէյավաճառներուն գայրոյթը, նոր ուսումնասիրութիւն մը կատարեր է խարդախեալ թէյերուն վրայ և անոնց խարդախութիւններն երեւան հանելու միջոցները ցոյց տուեր է։ Մենք կը կարծէինք թէ լեզակը լոկ մանած ու կտաւեղէն ներկելու կը գործածուէր. ո՛չ, թէյն ալ ներկելու կը ծառայէ եղեր. նոյնպէս բրուսիական կապոյտ կոչուածներըն, հնդիկ քրքումն ոչ նուազ խարդախութեամբ կը գործածուին թէյը գունաւորելու։ Բայց այս ներկելու գործը բան մը չէ. ի՞նչ պիտի ըսէք անոր մէջ խառնուած նիւթերուն, որպէս զի ծանր կշռէ. ամէն տեսակէ կան, կրաքար, երկաթ, գաճ, աղ, աւազ, փոշիացած աղիւս, այլովքն հանդերձ։ Երբեմն ալ, անոր կծուութիւն տալու համար, մէջը կ'աւելցնեն եղեր պնդացուցիչ նիւթեր, գլխաւորաբար «գամլու», որ աղեաց խանգարումներ կը պատճառէ։ Բարեբախտաբար, քիմիագէտները վըստահելի միջոցներ ունին այս խարդախութիւնները դիմակաթափ ընելու համար, գո՛նէ Ամերիկայի մէջ։ Կեղծարարները նոյնպէս արդէն անգամ մը խաչուած թէյին տերեւները չորցնելով, կը խառնեն նոր թէյի մէջ։ Բայց այսպիսի թէյի մը տարրալուծութիւնը չի կրնար խարդախութիւնն երեւան հանել. այս մասին ալ մանրադէտին պէտք է դիմել, կ'ըսէ, որ ամէն ինչ երեւան կը հանէ։ Նոյնպէս մանրադէտին միջոցաւ կարելի է երեւան հանել օտար տերեւներու խառնուրդը։ Թէյի ճշմարիտ տերեւները, վարժ աչքի մը համար, յայտնի են իրենց ատամնաձեւ եզրներով ու փտառիկներով, և չէչոտ բլիթներ կը պարունակեն։ Այս հանգամանքները չեն գտնուիր ուռենիի, մամխի, փեկոնի, սրախուշի, արքայամորի, հացիի խարդախիչ տերեւներուն մէջ։ Ասկից զատ, բնական թէյի մոխիրն անլուծելի է, և կը պարունակէ արջնաքար (մանկանէզ) և «բոխաս», որք չեն գտնուիր ուրիշ որ և իցէ տերեւի մոխրին մէջ։

*** Սովորաբար կ'ըսենք թէ շնչաւոր էակներն հինգ զգայարանք միայն ունին. բայց տեսնելով որ ինչ ինչ անասուններ, առանց կողմնացոյցի և առանց իրենց ճամբէն երբեք խոտորելու, անխառ կը ճամբորդեն իրենց կատարելապէս անծանօթ երկիրներու մէջ, կը փորձուինք հարցնել թէ արդեօք այդ անասունները վեցերորդ զգայարանքով մ'ալ օժտուած չե՞ն. օրինակի համար, բնազդմամբ իրենց ճամբան ու դիրքն որոշելու զգայարանքով մը։ Ուղեւոր աղաւնին աւոր մէկ ապացոյցը կրնայ ըլլալ։ Իր տեսութիւնն ո՛րքան ալ սուր ըլլայ, ո՛րքան ալ բարձր կարենայ սաւառնիլ, չենք կրնար ըմբռնել որ կարենայ իր ճամբան գտնել առանց մասնաւոր ձիրքով մը օժտուած ըլլալու, որ այդ վեցերորդ զգայարանքը կրնայ ըլլալ։ Միթեանակն ալ, աղաւնիի պէս, անհաւատալի դիւրութեամբ և արագութեամբ վերստին կուգայ կը գտնէ այն տունն որ իր որբանն եղած էր։ Ամէն ոք գիտէ թէ անտառի մը մէջ մոլորուած ձիաւոր մը, իր ճամբան գտնելու համար, ուրիշ բանի պէտք չունի, եթէ ոչ իր ձիուն սանձը թող տալու։ Արժանահաւատ ուղեւորներ կը հաւաստեն նաեւ թէ Ամերիկայի թանձրախիտ անտառներուն մէջ, ուր աչքը քանի մը մեթրէն անդին չի տեսներ, հնդիկներն իբրեւ ուղեցոյց կը ծառայեն՝ իրենց ուղղութիւնն որոշելու համար առանց երեւութական որեւէ միջոց ունենալու։ Հոն, կարելի չէ նոյն բեւեռային աստղին դիմել իր ուղղութիւնն որոշելու համար։ Արդ, եթէ այդ հնդիկներուն հարցնէք թէ ո՞ր ուղղութեան մէջ կը գտնուի անտեսանելի կէտ մը, որոյ դիրքը կարելի ըլլայ ճշդել քարտէսին վրայ, անոնք, առանց վարանելու, ճիշդ ուղղուած կողմը կ'երկնցնեն իրենց ձեռքն։ Այս իրողութիւնք ոչինչ նուազ կը զբաղեցնեն գիտնոց միտքն, որք կը փորձուին վեցերորդ զգայարանք մ'ալ գտնել շնչաւոր էակաց վրայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ կը շարունակեն բանակցիլ Կրետէի զրուման և խաղաղեցուցման խնդրոյն վրայ։ Աւստրիայէն եւ Գերմանիայէն յետոյ ուրիշ մէկ քանի կառավարութեանց կարծիքը հարցուեցաւ։ Դահլիճներու մեծ մասը բաղձանք յայտնեցին որ Կրետէն խաղաղեցնելու գործը Ֆրանսայի յանձնուի։ Կ'երեւի թէ, կ'ըսէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, Ֆրանսա չպիտի մերժէ այդ պաշտօնը։

—Կրետացի իսլամք անցեալ օրը վեց Մեծ Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպաններուն յիշատակիր մը զրկեր են ի մասին կղզւոյն բացառիկ կազմակերպութեան։

ԱՅՆՈՐՈԶԻ ԿՐՕՆԱՒՈՐՔ.—Բէռլինէր Բէօրզէնցայթունգ կը հերքէ հելլէն աղբիւրէ ելած այն լուրը թէ Այնորոզի վանքէն ութ հարիւր կրօնաւոր կամաւորաց լէգէոն մը կազմեր և Թեսալիա գացեր են։ Վիեննայի թերթը դիտել կուտայ թէ վանքին մէջ բուն հելլենաց թիւը խիստ քիչ է։

ԱԹԷՆՔԷՆ մարտ 10/22 թուականաւ կը հեռագրեն թէ Րէթիմայէն զորս ամսոյս 8ին նոր կռիւ մը տեղի ունեցեր է։ Ապստամբք չէզոք շրջանակն անցնելով, յառաջացեր են մինչեւ քաղաքին դուռները։ Տեղեկութիւն չի կայ թէ օտար մարտանաւք ապստամբներուն վրայ կրակ ըրի՞ն թէ ոչ։

—Բէօլինէր Զայթունգ Գանոնիայէն տեղեկութիւն կուտայ թէ էլլա գիւղն հրկիզուեր է, որպէսզի ապստամբք անոր չտիրանան։

ԲԵՐԼԻՆԻ Նոյէ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունգ հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ Զարն եւ ռուս կառավարութիւնն հրահանգ տուեր են Աթէնքի ռուս դեսպան Մ. Օնուի՝ հրաւիրել Եորկիոս թագաւորն որ հպատակի Տէրութեանց կամքին։ Վիեննայի մէջ կը յուսան թէ կացութիւնն ի մօտոյ պիտի բարւոքի։

Մ. ՕՆՈՒ, Աթէնքի ռուս դեսպանն, Օլկա թագուհւոյն յանձներ է Զարին ինքնագիր մէկ նամակն և յիսուն հազար ռուպլի՝ Ցունաստան գըտնուող Կրետացի գաղթականաց ի նըպաստ։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն մարտ 11/23 թուականաւ. — Անգլ. Թըրիշէր զրահաւորին հրամատարը ծանոյց Րէթիմայի հելլէն փոխ-հիւպատոսին թէ Տէրութիւնք իր պաշտօնն աւարտած կը նըկատեն. ուստի պէտք է հեռանայ Կրետէի հողէն։ Փոխ-հիւպատոսը պատասխանեց թէ իր կառավարութենէն հըրահանգ պիտի սպասէ։ Վերջին լուրի մը նայելով, հելլէն կառավարութիւնն ետ կանչեր է տակաւին Կրետէ գըտնուող իր բոլոր հիւպատոսները։

—Զօր. Վասսոսի բանակետղէն երկու սպայ Աթէնք հասան և յայտարարեցին թէ բանակեղն իր ամէն պէտքերն ունի լիուլի։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽՈՅՆ վրայ օսմ. և հելլէն զօրաց միջեւ չէզոք շրջանակ մը կազմելու առաջարկութիւն մ'եղած էր։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ դիւանագիտական աղբիւրէ զեկոյց մը կուտայ թէ մէկ քանի Տէրութիւնք կընդդիմանան սա երկու պատճառներով. Ա. այդ կարգի շրջանակ մը եւրոպական միջազգային յանձնաժողովի մը կողմէ միայն կրնայ սահմանուիլ. Բ. Չէզոք շրջանակը կը դիւրացնէ հրոսակաց խումբերու արշաւանքը։

ԼՈՆՏՐԱՅԻ մէջ լուր կայ թէ Նախարարաց խորհուրդն սկզբամբ կընդունի զՎոլոս պաշարելու առաջարկը։ Չէզոք շրջանակի խնդիրն ալ կ'երեւի թէ պիտի ընդունուի, մանաւանդ որ այս գաղափար Բեռլինի մէջ մերժուած չէ։

—Զարին մայրը գրեր է իր եղբօր՝ Եորկիոս թագաւորին թէ ոչ ինք և ոչ Ցունաստան վախնալու բան մը չունին։

(Մ. Օռխոնդուլ)

ՔՈՊԷՆՀԱԿԷՆ կը գրեն թէ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին ի մօտոյ նոյն մայրաքաղաքը պիտի երթայ, ուր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ իր քըրոջ՝ Կալլէսի իշխանուհւոյն հետ։ Կ'ենթադրուի թէ կրետական խնդրոյն համար է։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը գրեն թէ Թեսալիայի մէջ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ. զինուորք ձիւնի վրայ բանակած են։

ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ քաղաքային և զինուորական նոր կառավարչապետ Զօր. Կալիցին իշխան ամսոյս 8/20ին Բեդրսպուրկէ ճամբայ ելաւ Թիֆլիս երթալու։

ՖՐԱՆՑ ՅՈՍԷՖ ԿԱՅՍԵՐ ապրիլ 16/28ին ի Բեդրսպուրկ այցելութեան համար եղած կարգադրութիւններն անձամբ իր վեհապետին հաղորդելու համար, Բեդրսպուրկի աւստրեան դեսպան Լիխտենշտայն իշխան Վիեննա գնաց։

ԺԱՆՏԱԽՏԻ դէմ Կովկասիոյ այս կողմն և Անդրկովկասեան երկրին մէջ Ռուսիոյ հաստատած քարանթինայի շրջմաններուն և պահակագնացներուն թիւն այժմ 170ի կը հասնի, և մինչեւ 700ի պիտի բարձրացուի, եթէ ժանտախտին ռուսական հողի մէջ մուտքին վտանգն աւելնայ։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ (Լ. Սոլզպըրիի բարեկամն) իր մարտ 22ի խմբագրականով խորհուրդ կուտայ Ցունաստանի՝ Տէրութեանց խօսքը մտիկ ընելու։ Ի մէջ այլոց կը յիշեցնէ թէ սահմանաց վրայ Թուրքիա երկու և մինչեւ իսկ երեք անգամ աւելի ոյժ համախմբած է քան Ցունաստան։ Բայց եթէ Ցունաստանի անխոհեմութեամբ պատերազմ ծագի, Տէրութիւնք հոգ պիտի տանին որ կռիւը սահմանափակուած մնայ ընդ մէջ Ցունաստանի և Թուրքիոյ։ Այն ատեն Ցունաստանի պարտութիւնն հաւանական է։ Հելլէն քաղաքագէտներն հիմակ հարկաւ կը տեսնեն որ Եւրոպիոյ հանրային կարծիքը Կրետէի շնորհուած բացառիկ կազմակերպութեան և Տէրութեանց ներդաշնակութեան կողմն է, և առաջուան չափ ոյժ չի տրուիր Ցունաստանի պահանջումներուն։ Ստանտարտ այնքան ապահով է հելլէն քաղաքագէտներուն ողջմտութեան որ կը յուսայ թէ վերջին ժամուն Ցունաստան իրաւախոհ պիտի ըլլայ։

ԶՕՐ. ՎԱՍՍՈՍ իրեն հետ բանակցելու եկող իտալացի սպաներուն ըսեր է թէ իր պաշտօնն է դէմ դնել, և պատռեր է ծովակալներուն յայտարարութիւնը՝ Կրետէի կազմակերպութեան մասին։ Հաննայի մէջ կ'ըսուին թէ Վասսոս յարձակողականի պիտի սկսի։

ԲԻՆԴԻՐ ՀԱՅԱՐԱՊԵՏ, աւստրեան ընդհանուր հիւպատոսն ի Հաննա, գնաց Քիսամօ, 550 աւստրեան զօրաց համար տեղ պատրաստելու։ Աւստրեան 100 զինուորք ալ Հոն եայի միջազգային պահապան զօրաց պիտի ընկերակցին։ Հիմա Կրետէի մէջ հիւպատոսներու և ծովակալներուն մեծ գործն է զանազան քաղաքներու մէջ իրենց զօրաբաժինները տեղաւորել։

«ՍԵՊԵՆԻՔՕՅ»ի արկածին առթիւ Աթէնքի լրագրաց կծու հրատարակութիւններէն զգածուելով, աւստրեան կառավարութիւնն որոշեց որ իր զօրքեր Կրետէի ներսերը չգործածուին. զի մի՛ գուցէ հելլենաց կողմէ ծուռ մեկնութիւնք տրուին անոնց շարժումներուն և արարքներուն։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ հիւանդ ըլլալով, իր վիճակ մտահոգութիւն կը պատճառէ իրեններուն։ Իր ծննդեան 82րդ տարեդարձին առթիւ կատարելի ընդունելութիւնք այդ պատճառաւ յետաձգուեցան։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, նախկին նախարարապետը պաղ առած է և իր վիճակն այնչափ մտահոգութիւն չի պատճառեր։

ՆԱՆՍԷՆ, նշանաւոր բեւեռախոյզն, իր հետեւորդաց հետ Եչ. Բարիզ ժամանեց։ Աշխարհագրական ընկերութիւնը շքեղ ընդունելութիւն մը պիտի ընէ։

ԶՕՐ. ԿԱԼԻԷՆԻ տեղեկագրեց ֆրանսական կառավարութեան թէ Մատակասքարի թագուհւոյն հեռացման պատճառն է դաւադրութեան մը երեւան հանուիլն զոր Րանավալօ իր պալատան մէջ կը պատրաստէր զօրավարին դէմ։

(Լ. Հէրըլդ)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ծովային Նախարարութիւնը մերժողական պատասխան տըւաւ հանգստեան կոչուած նաւային սպայ Բիքաս-Տէթլանի, որ պաշտօնութիւն խնդրած էր հելլէն նաւատորմին մէջ ծառայելու։

ՊԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ Արթոնի կողմէ եղած խոստովանութեանց հետեւանօք, Փանամայի գործին հարցաքննիչ դատաւոր Մ. Բուաթրմէն ձերբակալման հրամանագիր մը հաներ է Նախկին երեսփոխան Մ. Սէն-Մառթէնի դէմ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ թագաւորն ընդունեց արտաքին և ելմտական գործոց նախարարներու հրաժարականները։ Նախարարապետ Մ. Օրէլեան փոխանորդաբար պիտի վարէ արտաքին գործերն և ներքին գործոց նախարար Մ. Լասքար՝ ելմտականը։ Ուրիշ լուրի մը նայելով, Մ. Ստուրտա նոր նախարարութիւն մը պիտի կազմէ, ինք ստանձնելով նախարարապետութիւնը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Երեսփ. նոր ժողովոյ առաջին նիստը մարտ 17/29ին տեղի պիտի ունենայ Հօֆպուրկի կայս. պալատան հանդիսական սրահին մէջ։ Ֆրանց Յոսէֆ կայսրն իր գահաճառով, ի միջի այլոց, ուղղակի պիտի յիշեցնէ՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ եղած պետական պայմանագրութիւնը նորոգելու սահմանադրական անհրաժեշտ պէտքը։ Ժողովն յետոյ իր դիւանին կազմութեան պիտի ձեռնարկէ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ելմտական նախարարին եղբօրորդին՝ Մ. Կէշով Բարիզի պուլկարական գործակատար պիտի անուանուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Մէլփօմէն մարզանաւն, որուն մէջ պիտի գտնուին նաեւ պուլկար սպաներ, ապրիլ 22ին Պըլոթէն մինչեւ Գանարեան կղզիները պիտի երթայ և սեպտեմբերին Պըլօթ պիտի դառնայ։

ՎԻԼՀԷԼՄ Ա. կայսեր հարիւրամեակին առթիւ, Մ. Քրուբ մէկ միլիոն մարք նուիրեց ծերացած և անկարացած գործաւորներու համար։

ՍՈՒՏԱՆ.— Տէյլի Նիւզ կիմանայ թէ Խարթումի Էմիրին յաջորդն հաշտութիւն կնքելու առաջարկութիւններ ըրեր է եգիպտական կառավարութեան։ Անգլ. ուրիշ թերթեր ալ կըսեն թէ Բիշներ փաշա առաջարկեր է Էմիրին որ Պէրպէրն ու Խարթումն Եգիպտոսի թողու, փոխարէն ստանալով մեծաքանակ դրամ մը և ապահովութիւն մը թէ Էմիրին կուսակիցք բացարձակ տէր պիտի ըլլան Տարֆուրի և Քորտոֆանի մէջ։

ՔՈՒՊԱՅԻ վեց նահանգաց մէջ մարտ 10էն 20 տեղի ունեցած ճակատամարտներուն մէջ, սպանիացիներէն մեռեր են 3 սպայ ու 42 զինուոր և վիրաւորուեր են 16 սպայ ու 268 զինուոր։ Ապստամբներէն 423ը մեռեր եւ ութ գերի ինկեր են։ 188 ապստամբ, որոց մէջ կան պետեր, հնազանդութիւն յայտներ են։ Պաշտօնական տեղեկագիր մը համաձայն, Փետր. 28ին զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ կային 16.000 հիւանդ, որոց 400ը դեղին տենդէ և 4000ը ճահճային տենդէ. ամբողջ զօրաց թիւն է 145,000։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ Ս'ԱՄԵՐԻԿԱ. — Անցեալ շաբթու Միսիսիպիի հովտին մէջ ողողումներ պատահելով, երկաթուղւոյ եօթն գիծեր ջուրերու տակ մնացեր են զանազան կէտերու վրայ։ Գիւղեր ողողուած և ջուրերը քառասուն մղոնի չափ տեղ տարածուած են։ Վնասները խիստ մեծ են։ Մէմֆիսի շրջակայքն յիսուն հոգի խեղդուեր են։ Հինգ հազար հոգի Տիէրսպուրկ ապաստաներ են։ Պատերազմական նախարարութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր է ողողելոց օգնելու։

ՏՐԱՆՍՎԱԱԼԻ մասին Ֆուանիյէ տարօրինակ հեռագիր մը հաղորդած էր առջի իրիկուն, իբր թէ Անգլիոյ և Տրանսվալի միջեւ յարաբերութիւնք ձգտեալ ըլլալուն պատճառաւ յիսուն հազար անգլ. զօրք պիտի զրկուի ի Տրանսվալ։ Անգլիա այսչափ զօրք Խրիմու պատերազմին անգամ զրկած չէր։ Ֆուանիյէ թերեւս հինգ հարիւր զօրք ըսել կուզէր, թէեւ իր երէկ իրիկուան հեռագիրներու մէջ այս մասին ուղղութիւն մը չտեսանք։ Ինչ որ Տրանսվալի խնդիրն երբեք այնչափ ծանրակշիռ չի կրնար ըլլալ Անգլիոյ համար որ հոն արդէն ունեցած զօրքէն զատ մեծ զօրախումբ մը եւս ղըրկելու պէտքը զգայ։

ՏՕՔԹՕՐ
ՀՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—4 (ըստ Ե.)

ՀԵՌԱԳԻՐՔ

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

ՀԱՆՆԱ, 26 մարտ.—Աւստրիական Սոբիէսքի մարտանաւը գերի բռնեց հելլէն շոգենաւ մը Հէրա որ պաշարման սահմաններն անցած էր։ Շոգենաւին մէջ կային Ցունաստանի երեսփ. ժողովոյ նախագահն, երեսփոխան մը՝ Մ. Րոմանոս, 60 կամաւոր, ռազմամթերք և ուտեստ։ Սոբիէսքի գտաւ նաեւ հելլէն փոքր առագաստանաւ մը, որուն նաւաստիք բոլորովին ուժաթափ էին։ Մարտանաւն այս երկու նաւերը Սուդայի ծովածոցը տարաւ։

—Ծովակալք նոր յայտարարութիւն մը հրատարակեցին հրաւիրելով ապստամբներն զգուշանալ օսմ. ամրութեանց վրայ յարձակելէ։ Պաշարման վերաբերեալ յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ հելլէն ո և է նաւ եթէ նշանակեալ սահմաններն անցնի, պիտի ռմբակոծուի։

—Ապստամբք ռմբակոծեցին Մալաքսայի ամրոցն ուր թուրքեր կը գտնուին. այս վերջինք հեռացան։ Օտար մարտանաւք սկսան ռումբ արձակել ապստամբաց վրայ։ Մալաքսա բոլորովին կործանեցաւ։ Միջազգային նաւատորմին արձակած ռմբերէն. ապստամբք պարտաւորեցան նահանջելու։ Ճակատամարտը կը շարունակուի։

ԲԱՐԻԶ.—Ցունաստան որոշեց բողոքելով Մեծ Տէրութեանց՝ Կրետէի պաշարման դէմ, անոնց վրայ թողուլ պաշարումին հետեւանաց պատասխանատուութիւնը։

—Ցունաստանի գահաժառանգ իշխանն յառաջիկայ շաբթու Լարիսա պիտի երթայ, որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ Վոլոս պաշարուի։

—Հաննայէն կը գրեն թէ անգլ. զրահաւորի մը մէջ թնդանօթ մը պայթեր է։ Մէկ հոգի մեռեր է և երեսուն ալ վիրաւորուեր են։

—Մեծ Տէրութիւնք կը շարունակեն բանակցիլ այն պայմանաց վրայ որով բացառիկ կազմակերպութիւնը պիտի հաստատուի Կրետէի մէջ։ Կուսակալի ընտրութիւնն ալ այս բանակցութեանց առարկայ է։ Կ. Պոլսոյ դեսպանաց և զանազան դահլիճներու միջեւ շատ մը հեռագիրք կը փոխանակուին։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնատան հետ մօտէն յարաբերութիւն ունեցողներն ընդհանրապէս կը կարծեն թէ խնդիրը նպաստաւոր լուծում մը պիտի ստանայ ի մօտոյ։

—Լորտ Սոլզպըրի Բարիզ ժամանեց։ Տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Մ. Ֆէլիքս Ֆոռի և քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութեանց հետ։ Անգլիոյ նախարարապետ հաւանօրէն Նիս պիտի երթայ Վիքթորիա թագուհւոյն հետ ալ խորհրդակցելու։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց ծերակոյտն սկզբամբ մերժեր է Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ կնքելի իրաւարարական դաշնագիրը։

—Ալճէրիայէն կը հեռագրեն թէ Զարեւիչին թոքախտը ծանրացեր է։

ՊԵՐԼԻՆ. — Զրոյց կայ թէ Նախարարապետ Հոհէնլոհէ իշխանին դիրքը խախտած է։

ԱՆԳԼԻՈՅ Պանքային շաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամի աւելցած է 365,000, պանքատոմսերու պահեստը աւելցած է 154,000 եւ առեւտրական թուղթերը պակսած են 201,000 ոսկի։ Պահեստից համեմատութիւնն է 55.32%. անցեալ շաբթու 55.03% էր։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 մարտ (երեկոյ).—Տէյլի Թէլէկրաֆի Վիեննայի թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ հելլէն զինուորք եթէ մինչեւ տասնեհինգ օր Կրետէէն չելնեն, Մեծ Տէրութեանց մարտանաւք պիտի պաշարեն Պիրէոսի, Կորնթոսի և Վոլոսի նաւահանգիստները։

ԱԹԷՆՔ. — Օդը դէշ ըլլալով մարտանաւերու և Կրետէի ծովեզերաց միջեւ հաղորդակցութիւնք դադրած են։

ՊԻՐԷՈՆ. — Մանոս, Թասպոքորուլոս և Բէթրիտոս հրոսակաց պետերն, որք Կրետէէն Քիթրա կղզին (հարաւային Ցունաստան) գացած էին, փոքր առագաստանաւով մը Պիրէոն դարձան։

ԱԹԷՆՔ.—Հելլէն հրոսապետ Պաբաքլի ստիպուեր է Կրետէէն Շիրա փախչելու։

Հրատարակուելու համար յղուած կամ նամակ ղրկողներէ կը խնդրենք որ թղթին միայն մէ՛կ երեսին վրայ գրեն։ Երկու երեսի վրայ գրուելէն շատ յապաղում և դժուարութիւն կը ծագին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ գումարեցաւ Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և ատենապետութեամբ Բարձր. Յարութիւն փաշայի Տատեան։ Ներկայ էին նաեւ Ստեփան փաշա Ասլանեան, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Եղիա էֆ. Զայեան, Գրիգոր էֆ. Խոլբեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Միհրան էֆ. Սէթեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, նաեւ Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան։ Խորհրդակցութիւնք տեւեցին մի քանի ժամ, և մինչեւ առաջիկայ ուրբաթ, Ցարաբերական գործոց Յանձնաժողովը նորէն պիտի գումարի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ, ինչպէս գումարուած էր Քաղաքական Ժողովի երեկուան նիստէն առաջ։

—Սրբազան Նախագահը ժողովին հաղորդեց Թոքատի ծանուցեալ ողբալի եղելութեանց առթիւ իր բերանացի և գրաւոր դիմումներն առ կայս. կառավարութիւնն, և այս մասին կատարուած պաշտօնական անօրէնութիւններն, ինչպէս արդէն հրատարակուած են։ Ժողովը գոհութեամբ լսեց Ամենապատուութեան զեկուցումներն, և բոլոր նիստը գրաւուեցաւ գաւառային խնդիրներով, գլխաւորապէս գաւառացի աղքատիկ ազգայնոց նիւթական անհրաժեշտ պէտքերուն դարման տանելու հանրային և բարեգործական ձեռնարկութիւններով, որոց մասին օր ըստ օրէ տեղեկութիւնք հաղորդուած են լրագրոյս Ազգային Լուրերուն ու Խմբագրականներուն մէջ։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Վսեմ. Պառոն Քալիչէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հաղորդած էր Ասպետ Զօնգի կտակն՝ ի մասին տնօրէնութեան իր գոյից և կազմակերպութեան Զօնգեան Հաստատութեան։ Կտակը կարդացուեցաւ ժողովին մէջ։ Հանգուցեալն Աւստրեան հպատակ Մ. Սէֆէլտէրի յանձնած էր իր գոյքերուն հաշուեյարդարութիւնն և տրամադրելի վիճակի մը վերածումը։ Ժողովը պաշտօն յանձնեց Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի՝ բանակցիլ Մ. Սէֆէլտէրի հետ, և զարկ տալ գործին։

—Ինչպէս կը յիշեն «Արեւելք»ի ընթերցողք, գաւառաց աղքատիկ վարժարաններուն համար գիրքեր հաւաքելու ձեռնարկութեան հետեւանքով, Նախորդ Ուսումն. Խորհուրդը կազմած էր Գրենական պիտոյից հայթայթման համար Յանձնաժողով մը։ Որովհետեւ հիմակ ալ շատ մը գաւառային վարժարաններու ձրի դասագիրք կը խնդրուի, ժողովն որոշեց յանձնարարել արդի Ուսումնական Խորհուրդին որ զարկ տայ ժամանակէ մ'ի վեր ձեռնթափ եղած յիշեալ Յանձնաժողովին, և փութացնել տայ դասագրեանց հաւաքումներն և առաքումները։

—Տնտեսական Խորհուրդն անգամ մ'եւս կազմակերպուեցաւ Քաղաքական Ժողովի երեկի նիստին մէջ, հրաժարեալներուն տեղ ընտրուելով Տեառք Կարապետ Քիւրքճիխանլեան, Տիրան Կիւմիւշկէրտան, Եդուարդ Ն. Գարակէօզեան, Միհրան Մուրատեան, Նշան Փափազեան, ևն։

—Ելեմտից Հոգաբարձութեան անգամ մնացեր էին Գրիգոր էֆ. Զաքարեան և Սարգիս էֆ. Այճեան. ժողովն ասոնց պաշտօնակից առաւ Ինճէեան Մկրտիչ և Աթանագինէ Արապեան էֆէնտիները։

Կը լսենք թէ Քաղաքական ժողովը Ստեփան փաշային յանձնած է Ազգ. Որբանոցին նոր կարգադրութիւնն, այնպէս որ Ազգ. Վարչութեան նախորդ նստի մը մէջ տրուած որոշման համեմատ, 100 նոր որբեր եւս կարենան պատսպարուիլ և խնամուիլ հոն։ Ստեփան փաշա, որ արդէն Ազգ. Վարչութեան կողմէ լիազօր պատուիրակ է Ազգ. Հիւանդանոցի բարեկարգութեան համար, ընդունած է Որբանոցին վերակազ-

մութեան պաշտօնն ևս։ Կը լսենք թէ մինչ մէկ կողմէ այս վերակազմութեան աշխատուի հոս, միւս կողմէ Պատրիարքարանի տնօրէնութեամբ առաջնորդարանները գաւառներէն որբեր պիտի ընտրեն և ղրկեն։

—Շաբթուս մէջ ևս Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ այլ և այլ կարօտեալ գաւառային եկեղեցիներու ղրկուեցան հոգեւոր մատեանք և եկեղեցական սպասք և զգեստեղէնք։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ կէս օրէն յառաջ այցելութեան գնաց Պարսկաց Շահին արտասովոր դեսպան Միրզա Նասիր-իւլ-Միւլք Էպուլքասիմ Խանի։

—Խարբերդի մէջ կը փութան ամուսնանալ թէ՛ անոնք որ որոշած էին ձգել իրենց հայրենի երկիրն մէջ, և թէ անոնք որ կը գաղթեն իրենց ազգականներուն ու պարագաներուն քով, յԱմերիկա։ Ամուսնացողներուն եռանդին չեն համբեր պսակող քահանաներն. այ՛ն աստիճան որ կարգ մը ազգայիններ ալ բողոքականի և հռոմէականի պսակով կը չատանան։ Իրաւ է սակայն որ այս վերջին կարգի ազգայինք մտերիկ ազգականներու հետ կարգուիլ կը խնդրեն, և յայտնի է թէ Հայ Եկեղեցին միւսներէն աւելի խստապահանջ է այս մասին։

—Որբերը խնամած ժամանակ, անոնց այրիացած մայրերն ալ չմոռնանք, կ'ըսեն Խարբերդի Պատ. միսիոնարներն, որք հաստատութիւն մ'ալ այրի կիներուն համար սահմանելով, հոն կը հաւաքեն այս դժբախտ կիները, բայց չի գիտցուիր թէ ի՛նչ պիտի ընեն, կ'ըսէ մեր Թղթակից։—Մեք կը կարծենք թէ այս մասնաւոր հաստատութիւն տեսակ մը աշխատանոց պիտի ըլլայ, ուր այն այրի կիներ ձեռագործ բանելով, պարկեշտ ապրուստ մը պիտի շահին։ Գովելի ձեռնարկ մը ա՛յս ևս։

—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ լուսարարապետ Տ. Սերովբէ քահանայ, որ ժամանակէ մ'ի վեր ժամատանեդէ կը տառապէր, առջի գիշեր ի Տէր հանգեաւ։

—Այս Եշ. ևս 20ի չափ ազգայինք, այր և կանայք, դարձան Վանտայէ, և ուրիշ մի քանի ընտանիքներ կը սպասուին առաջիկայ Եշ։

—Առ «ԲԱՆԱՍԷՐ». — Կանժրակի իւղն որոյ վրայ անցեալ օր խօսած էր մեր աշխատակից Մ. Ն., Քոլպայի իւղն է, Ֆրանսացիներուն «ազգային իւղն»՝ ընդդէմ քարիւղին։

—Իզմիտէն կը գրեն մեզ մարտ 12/24 թուով.— Անցեալ շաբթու քաղաքս ժամանող անգլ. Մէյէինա պաշտ. հայ չոգենաւին հրամանատարը լորտ Հէրիս Սքուտոր՝ մարտ 6 Եշ. թարգմանով մը Ազգ. Առաջնորդարանն այցելութիւն մը տալով ի բացակայութեան Առաջ. Ս. Հօր., Փոխ-Առաջ. Տ. Վահան քահանայէ հիւրընկալուած ու սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցած է. այցելած է նաև եկեղեցին և գոհունակութիւն յայտնած է չէնքին համար։ Այս առթիւ եկեղեցին մէջ աստ անդ ձգուած մնացորդներու մասին հարցուցած է թէ ծախուա՞ծ են այդ տեղերը։ Բացատրական պատասխան տրուելուն՝ կը յայտնէ Անգլիոյ եկեղեցիներու մէջ այդ տեսակ նստելու տեղերուն վաճառման դրութիւն կենալն. նաև փափաք յայտնած է որպէս զի արտօնուի իրենց մեր Ազգ. գերեզմանատան մէջ ունեցած գերեզմաններնին յարդարելու, վանդակորմիրը ներկելու եայլն։ Առ այս սիրայօժար արտօնուած ըլլալով Փոխ-Առաջ. Հօր կողմանէ, շնորհակալութիւն յայտնած և շուրջ ժամու մը տեսակցութենէ զկնի, գոհութեամբ մեկնած է։ [illegible] պատշաճ յարդարումն ալ փակոյն կատարուած է։ Նաւն երէկ մեկնեցաւ աստի։

—Ղալաթիոյ Կեդր. Նախակրթարանի Տեսչութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ որ երկու բարեսէր ազգայինք յանձն առած են յիշեալ վարժարանի 20ի չափ յորժ աղքատիկ զաւակաց մանչ և աղջիկ աշակերտաց ցորեկուայ ճաշերնին հայթայթել։

—Պրուսայէն կը գրեն մեզ մարտ 12 թուով.— Տեղւոյս Առաջ. Տեղապահ Տ. Յովհաննէս Վ. Արշարունի այս օրերս իր հիւանդութիւնն յառաջ բերելով հրաժարական կը մատուցանէ և Խառն Ժողովը իր վերջին նստին մէջ հրաժարականը կ'ընդունի ըստ իր խնդրանաց։ Բայց որովհետեւ Ս. Յարութեան Տօնը կը մօտենայ, խնդրուեցաւ որ մինչեւ ցնոր Կիւրակէ Ժողովուրդն հոգեւորապէս հովուէ և մխիթարէ, զոր յիշեալ վարդապետն սիրով յանձն առաւ։

—Սկիւտարի Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդն անցեալ տարւոյ մայիսին օրինաօրապէս» ընտրուած է Թաղեցւոց քուէով և վաւերացած է Ազգ. Պատրիարքարանէն։ Սակայն ատենապետին և ատենադպրին պաշտօնին պատճառաւ, Թաղ. Խորհուրդը փափաքած և Ազգ. Պատրիարքարանին առաջարկած էր որ Սարգիս Էֆ. Էօմէրեան Խորհրդոյն անդամակցի։ Պատրիարքարանը հաւանած ըլլալով, Թաղ. Խորհուրդն անցեալ Կիրակի Նստին մէջ իրեն ատենապետ ընտրած է յիշեալ էֆ.ն։

—Իզմիտէն մեզ հաղորդուած հետեւեալ տեղեկութիւններն յանուն անկողմնակալութեան կը հրատարակենք.

«Քաղաքիս ազգ. Լուսաւորչեան վարժարանի ուսուցիչներէն մին երէկ դասախօսութեան մը պահուն աշակերտներէն միայն յանցանքը նշմարելով՝ քանակի ուժգին հարուած մը կ'իջեցնէ տղուն երեսին. այսօր, մարտ 12/24, Պ. Զ..ի երեսին վրայ կը նշմարեմ նոյն քանակի հետքերը։ Տակաւին մեր ազգ. վարժարանին մէջ քանակոծութեան յոռի սովորութիւնը չէ վերցած և վերնալու ալ միտք չունի, քանի որ մեր վարժապետները դեռ օրհնեալ (՞) փայտին յարգը չեն ուզեր կորսնցունել, (բացառութիւններն յարգելով)։ Քանի մը դէպքերու պատճառաւ ժամանակի մը համար վերջացած էր այդ սովորութիւն։ Բայց այսօր ևս կը տիրէ իր գերիշխանութեամբ օրհնեալ փայտը։ —Դարձեալ նոյն վարժարանի աշակերտներուն՝ դասարաններու պատերուն վրայ զամուած ձեռագործ պատկերներն, որ 1893—94 տարւոյ աշակերտները նկարած էին, մի առ մի պատերէն խլելով իրենց տան պատերուն վրայ կը զամեն. և այսօր, օրինակի համար, միայն 2 հատ թողուցած են։ Վարժարանին յատուկ չինուած քարտէզներ ևս աշակերտներու կողմէ կը գողցուին։ Բայց հսկող մարմինները չեն գիտեր գողցուիլը։ Կը զարմանամ թէ ինչո՞ւ տեղեկութիւն չեն ունեցած Պատ. հսկող մարմինք։ Մոռցայ ըսել որ վերը յիշուած Մեծ. ուսուցիչը քանի մ'անգամներ ալ աշակերտաց հետ հետ ծեծկուելու ընթացքին մէջ գտնուած է։ Չկարծէք որ մասնաւոր հակակրութիւն մ'ունենամ վարժապետին հետ. ո՛չ. յանուն արդարութեան կը գրեմ այս տողերս»։ Յակոբ Կ. Զաքեան

Ուսումնական Խորհուրդ. — Ուսումն. Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— 1. Ղալաթիոյ Կեդր. Վարժարանի վերաբացման մասին, ըստ յանձնարարութեան Քաղաք. Ժողովոյ, խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Մատակարարութեան Յանձնաժողովոյ և Վարչութեան կողմանէ կարգեալ Վսեմ. պատուիրակին հետ, և այս մասին որոշ եզրակացութեան մը յանգելով, որոշուեցաւ մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ առ այս պատրաստել և ներկայացնել Քաղաք. Ժողովոյն հաւաքական տեղեկագիր մը։— 2. Խորհուրդն ուշադրութեան առաւ Ձեւագիտութեան վարպետ Մելքոն էֆ. Գալէնտէրեանի մէկ տեղեկագիրն յորում ի վեր հանելով Ձեւի ու Կարի ուսուցման անհրաժեշտ պէտքն մեր աղջկանց վարժարաններուն մէջ, կ'առաջարկէր նկատողութեան առնուլ իգական սեռին կրթութեան մասն կազմող սոյն կարեւոր հարցն և առ այս մի որոշ ծրագիր պատրաստել, տրամադրութիւն յայտնելով միանգամայն անձնուիրաբար հսկելու անոր կազմակերպութեան և անթերի գործադրութեան։ Խորհուրդն գոհունակութեամբ լսելէ յետոյ սոյն տեղեկագիրն, որոշեց խնդիրն անցընել իր յառաջիկայ նստի օրակարգին մէջ։ 3. Խորհուրդն թէեւ նախապէս որոշած էր ուսուցչութեան համար ներկայացող անձանց քննութիւններն մինչեւ մարտ 15 վերջացնել, այլ սակայն նկատելով որ տակաւին կան ուսուցիչներ որք չեն ներկայացած իրեն, որոնց այդ պայմանաժամն երկարել մինչեւ ներկայ ամսոյ 28ն, և այդ օրէն յետոյ Քննիչ Յանձնաժողովոյ պաշտօնը վերջացած նկատել։ —4. Խորհուրդն որոշեց յանձնարարել գաւառական և տեղական ազգ. վարժարանաց մատակարար մարմնոց, որպէսզի երբ ուսուցչի կամ ուսուցչուհւոյ պէտք ունենան, փոխանակ Խորհրդոյ ներկայանալու, դիմեն ուղղակի Ազգ. Պատրիարքարան, Խորհրդոյ քարտուղար էֆ.ին։ Որոնց միեւնոյն յանձնարարութիւնն ըրել նաև պաշտօն խնդրող ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց։—5. Խորհուրդն Բերայի ազգ. վարժարանաց վիճակին վրայ մտանց քննութիւն մը կատարելու պէտքն զգալով պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Յակոբ Գուրգէն և Կարապետեան Ստեփան էֆ.ներու անձամբ այցելել այդ վարժարաններն և տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարելով, արդիւնքն տեղեկագրել իրեն։—6. Խորհրդոյ անդամներէն Ստեփան էֆ. Կարապետեան իր պատրաստած «տաղաչափութիւն արաբերէն, պարսկերէն և օսմաներէն լեզուաց» անուն գործը Խորհրդոյն ներկայացուցած լինելով, յանձնուեցաւ Արիկեան Միհրան էֆ.ի ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։—7. Նոյնպէս Թախթաեան Մարտիրոս էֆ.ի կողմէ ներկայացեալ «Թէսհիլի լիսանի օսմանի» անուն գործին քննութիւնն յանձնուեցաւ Կարապետեան Ստեփան էֆ.ի։

Խորհուրդն իր երէկի նստին մէջ ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաև 25ի չափ մասնաւոր կրթական խնդիրներով։ Յառաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ մարտ 21ին, ի Ղալաթիա։

ԱՄԷՆ. Սրբազան Պատրիարք Հայրն՝ ըստ խնդրանաց բարեպաշտ հասարակութեան Թաղիս՝ ամսոյս 16 առաջիկայ կիրակէ առաւօտ և հետեւեալ Դչ. Ճաշու ժամերգութեան ատեն՝ յատկապէս կանանց համար՝ քարոզութեամբ Բանին Տեառն մերոյ պիտի մխիթարէ զՔրիստոսասէր ժողովուրդն ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայ։

Ի դիմաց Թաղական Խորհրդոյ Բերայի
Ատենադպիր Փոխ-Ատենապետ
Յ. Ս. ՊՕՇՆԱԿԵԱՆ Գ. ՍԵԼԻՄԻՑՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթն երթալով կատարեց ուրբաթու աղօթքն և յետոյ կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսիկ արտասովոր դեսպան Միրզա Էպուլքասըմ խան իր հետեւորդներով, դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, առաջին թարգման Յովհաննէս խան, սպանիական դեսպանը, պուլկարական գործակատարն, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և այլք։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Նասըր-էլ-Միլք Էպուլքասըմ Խան, որ մայրաքաղաքս եկած է Վհ. Սուլթանին մատուցանելու Պարսից Վհ. Շահին նամակն, որ իր գահակալութիւնը կը ծանուցանէ և միանգամայն Շահին կողմէ Վհ. Սուլթանին նուիրեալ ականակուռ Թուրը, պարսիկ դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի առաջնորդութեամբ և իր հետեւորդաց հետ երէկ Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ կայս. Պալատան մէջ պատիւ ունեցաւ պաշտօնապէս Վհ. Սուլթանին ներկայանալու և մատոյց Շահին նամակն և վերոյիշեալ Թուրը։

ԹՕՔԱՏԻ ԴԷՊՔԸ

Սամսոնէն մարտ 14 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կայս. Իրատէով Թօքատ ղրկուած արտասովոր դատարանն երէկ Սամսոն ժամանել է Մախմուտէ չոգենաւով։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հեռագրաւ հրաման տուաւ Թօքատի նորընտիր կառավարիչ Պէքիր փաշայի որ անմիջապէս իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Սինոպէն ճամբայ ելնէ նահանգին պահականաւով ու Սամսոն երթայ և Սամսոնէ ու անկից Թօքատ ժամանումը փութով ծանուցանէ։

ԱՏԱՆԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.—Լ. Հէբլէր կը ծանուցանէ թէ Ատանայի կուսակալ Ֆաիզ փաշա պաշտօնանկ եղած և իրեն յաջորդած է Սուրիոյ նահանգին Մաան գաւառին նախորդ կառավարիչ Հիւսէյին Հիլմի էֆ., որ վարած էր Այտընի ու Սուրիոյ նահանգաց Մէքթուպճիի պաշտօնը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ. —Քաբլան ու Հօթէյէս չոգենաւերն անցեալ օր Թէքիրտաղ հանեցին պահեստի զօրքեր։ Մուրատը հասած երկու վաշտ առջի օրը սահմանագլուխ ղրկուեցան։ Գոնեայի նահանգին պահեստի զօրքերն ալ ի զէն կը կոչուին, որք երկաթուղիով Իզմիտ պիտի ղրկուին և անկից ալ չոգենաւով Թէքիրտաղ՝ սահմանագլուխ ուղեւորելու համար։

—Հօթէյէս ու Սէօլէթ-ոլլ չոգենաւերն ի մօտոյ Թէքիրտաղ պիտի մեկնին՝ [illegible] մարտանաւի վերածուելու։

—Իզմիրի և Տէնէզլիի կողմերէն պահեստի երկու վաշտ ի զէն կոչուելով պատրաստ պիտի գտնուին։

—Հելլենական սահմանագլուխը ղրկուած ինը զօրաբաժիններու իւրաքանչիւրին համար մատակարարութեան յանձնաժողովներ կազմուեցան։

—Անցեալ շաբթու Սելանիկի ճամբով սահմանագլուխ ղրկուած վաշտերու թիւը տասներեքի հասաւ։

—Բրէվէզա գտնուած Ֆըրք մարտանաւն անկից ճամբայ ելեր է նահանգին ծովեզերքներուն առջեւ քննական պտոյտ կատարելու։

ՕՍՄ. ՆԱԽԱՏՈՐՄ. —Տարանելէն երէկուան Ջուռով կը հեռագրեն թէ օսմ. նաւատորմին մէկ մասն Իզմիր ուղեւորեր է և միւս մասն ալ Սելանիկ։ Ծովային Նախարարութիւնը Գերմանիոյ գործարանաց յանձնարարեց ելեկտրական նշանացոյց տասնեւհինգ լապտեր։

ՊԱՐՍԻԿ արտասովոր դեսպանն, իր հետեւորդք և դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, որոց ամէնքն ալ պաշտօնական համազգեստ կը կրէին, երէկ պալատական կառքերով կայս. Պալատ գացին և ընդունուեցան արարողապետ Մունիր փաշայի կողմէ, որ կայս. Քէօշկն առաջնորդեց զանոնք։ Հարկ եղած պատուասիրութիւններէ յետոյ կայս. անձնական սպայակոյտին Միւշիր Շաքիր փաշա Քէօշկն երթալով արտասովոր դեսպանին ու իր հետեւորդաց հաղորդեց Վհ. Սուլթանի բարեւները։ Արտասովոր դեսպանութիւնը կայս. Պալատ երթալուն և անկից դառնալուն Էրթուղրուլ հեծելազորաց գումարտակ մը կառքերուն հետեւեցաւ։

ՍԸՐՊԻՈՅ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հերքէ այն լուր թէ Կ. Պոլսոյ դեսպան Մ. Վլատան Եորկէվիչ պիտի փոխուի։

ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսչութեան քարտուղար անուանեցաւ Ծովային Նախարարութեան Հաշուակալութեան պաշտօնեաներէն Հաճի Ահմէտ Իզզէթ էֆէնտի։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ դատական քննիչ Ֆեյզի պէյ, որ Իզմիր ուղեւորեցաւ, նախ Տարաբնալ պիտի երթայ և պիտի քննէ Պիրզա գաւառին դատական գործառնութիւնները։

ԻԶՄԻՏԷՆ մարտ 12 թուով կը գրեն մեզ.— Թէքէէի վաշտն հասաւ անցեալ կիրակի օր. Սելեւկէի գրաստներն ևս 1—2 օր առաջ հասան. Նոյնպէս Փոքր Ասիոյ ուրիշ կողմերէն ալ չարունակաբար պահեստի զինուորք կուգան ըստ առաջնոյն քաղաքս։ Այս պահուս Հաթէյէս չոգենաւը կը բեռնաւորի՝ բերուած զօրքերը Թէքիրտաղ տանելու համար. արդէն ուրիշ չոգենաւ մ'ալ պատրաստ վիճակի մէջ է այսօր վաղը գալիք զինուորներն ընդունելու։

—Շուրջ 10 օր առաջ Արմաշէն դէպ Ատա գացող 7 Արմաշցիններու դէմ Արմաշի մօտ 8—10 աւազակներ ելնելով 2 Արմաշցի կը յաջողին փախչիլ. 1ը կը մեռցնեն, 2ը կը վիրաւորեն, 2ն ալ անձնեն կ'ազատին, ասոնց վրայէն 600 ղրշ.ի չափ դրամ կը կողոպտեն ու կը փախչին։ Աւազակները ծպտեալ ըլլալով ճանչցուած չեն։ Լուրն Իզմիտի տեղական կառավարութեան իմաց տրուած ըլլալով, վիրաբոյժ մը կը ղրկէ վիրաւորեալները դարմանելու համար։ Ընդհ. դատախազն և հարցաքննիչ դատաւորն Արմաշ գացին նոյն միջոցին վկայութիւն առնելու համար։ Գողերու ետեւէն ալ տեղական մը հանուած է մաս մը ոստիկաններով. Նոյնպէս այս օրերս Իզմիտի շրջակայքը ձիու ևլն. գողութիւնք անպակաս են։ Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք կ'առնու։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն մեզ մարտ 12 թուով.—Մետաքսի գնոյն վրայ այս օրերս թեթեւ յաւելում մը կը տեսնուի. մինչեւ հիմա 1.75—1.80 լիրայի կը ծախուէր, այժմ 1.80—1.85 լիրա կ'արժէ։ Խոզակի քիլօն 38—43 ղրշ. կ'արժէ և կը ծախուի։

ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ հանդէպ հելլէն մարտանաւերու երեւումն յուզած ըլլալով տեղւոյն խալք ժողովուրդն, յոյն ընտանիքներն անոր մեկնիլ սկսեր են, կ'ըսէ Աթէնքէն հեռագիր մը։

ԻԶՄԻՐԷՆ ամսոյս 14 թուով կը հեռագրեն թէ Միջերկրականի մէջ հաւաքեալ օտար նաւախումբերն իրենց պէտք ունեցած հանքածուխը գլխաւորաբար Իզմիրի նաւահանգստէն կը գնեն, և թէ միմիայն իտալական նաւերուն համար ցարդ 12,000 թօնօ ածուխ գնուած է, որոյ իւրաքանչիւրը 24 ֆր. հաշուելով, գումարը 288,000 ֆրանքի կը հասնի։

ՆՊԱՍՏ.—Կրետէի խալամ եւ կարօտ գաղթականաց նպաստ հաւաքելու համար, Սելանիկի եւ Եդիրնէի մէջ նըպաստահաւաք յանձնաժողովներ կազմուեր են։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը թէեւ ասկէ առաջ որոշած էր Պատրիարքական ընտրութիւնն յետաձգել մինչեւ Զատիկէն վերջը, սակայն իր երեկի նստին մէջ այս խնդիրը նորէն նկատողութեան առնլով, աւելի յարմար դատեր է Զատիկէն առաջ կատարել այս ընտրութիւնն և հետեւաբար այս մասին հրահանգ ղրկեր է բոլոր Թեմերուն և մայրաքաղաքիս յունական Թաղերուն որպէս զի իրենց պատգամաւորաց ընտրութիւնը փութացնեն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հաստատութեանց ի նպաստ Էտիրնէի մէջ ցարդ 3 միլիոն 7 հարիւր 17 հազար ղրշ. հաւաքուած ըլլալով, Պոլսոյ Կեդր. Յանձնաժողովին ղրկուեր է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Մօրօզինի զրահաւորն, որ Իզմիրի նաւահանգիստը կը գտնուէր, Դչ. Սելանիկ ուղեւորեր է։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ ի նպաստ զինուորական հաստատութեանց կատարուած հանգանակութիւններէն քառասուն հազար ղրուշ ղրկուեցաւ կեդրոնական նպաստամատոյց յանձնաժողովին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը Պատւոյ Լէգէօնի պատուանշանը տուաւ Մարսիլիոյ օսմ. նախորդ ընդհ. հիւպատոս Մաւրօյէնի պէյի։

ՈՃԻՐ.—Երէկ ժամ 5ին ատեններն Զնճըրլը-Համամի Թաղին մէջ, Նիքօլի անուն յոյն մը և Ահմէտ էֆ. անուն Թուրք մը բանակռուի բռնուելով, բանավէճէն յետոյ իրական կռուի յանգեցան, որուն յաջորդեց դանակն, որով Ահմէտ էֆ. կտրեց իր հակառակորդին ականջն։ Ոստիկանութիւնն երկուքն ալ ձերբակալելով, վիրաւորողն ոստիկանութեան բանտն ու վիրաւորեալն կեդրոնական բանտին հիւանդանոցը ղրկեց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ Ընկերութեան Բօյրօ չոգենաւը, նաւապետ Պէրբրաք, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

—Մարբէլլօ չոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և ապրիլ 8ին հոս կը սպասուի։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Սակարաններու մէջ մէկ քանի օրէ ի վեր տիրած անգործութիւնն (միզէր) երէկ անհետանալով դարձեալ գործերն սկսան։ Երէկ առաւօտ ալ թէեւ հրապարակին վրայ չատ գործ չկար, սակայն կ'ս օրին Եւրոպական Սակարաններէ եկած հեռագիրք Արժեթղթոց գիներուն անկումը ծանուցանելնուն, առաւօտուն 19 ղրշ. 27½ փր. բացուող Քոնսոլիտը 20 փր.ի կորստով ինկաւ 19ղրշ.09 փր.ի. Նմանապէս Երկաթուղին որ առաւօտուն 89.75 փր.ի գործ եղած էր 88 փր.ի գոցուեցաւ։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Բարիզի Սակարանէն երէկ գիշեր Բերա հասած հեռագիրք ծանուցին թէ, Քոնսոլիտը 18.20էն 17.80 սանթիմ. Երկթ. 90էն 86 փր. Րէժին 285.50էն 279 փր. Պանք Օթթմ.ը 515էն 507 փր. Օսմանիյէն 330էն 325 փր. Ֆրանսական Ռանթը 102.55էն 102.30 սանթիմ գոցուեր են։

Իսկ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Սակարանի մէջ Քոնսոլիտը 19 ղրշ. 12 փր. Երկաթուղին ալ 87 փր. բացուեցան. Երկաթուղիի վրայ 1 փր. յաւելումով գործ եղաւ, որովհետեւ վիճակահանութեան համար հատը 1¼ փր.ի կը ծախուի։

—Սակարանի խաղացողներէն ամեն անոնք որք մինչեւ ցարդ (1312 1896 տարւոյ տոմսի գիներն չեն վճարած, յառաջիկայ երկուշաբթիէն սկսեալ Սակարանի սրահը չպիտի կրնան մտնել։

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ տարիքի), [illegible], [illegible] «Ակոռիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երկք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ [illegible]։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըլպուզճեանց դէմ)։

Գաւառցիները յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրիստոֆլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
15 ՄԱՐՏ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ			
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		19	12
Ամենէն բարձր գին	»	19	28
Ամենէն վար գին	»	19	11
Օսմանիյէ	»	70	—
Րումէլիի երկաթ. փր. գոց.		88	—
Ամենէն բարձր գին		89	75
Ամենէն վար գին		88	—
Ռէժի	»	12	—
Քռէտի Ժէնէրալ օթթօմ.	»	6	30
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	3	90
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		7	—
» Ժուխանա »		2	20
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		2	39

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան Օ. Ո.				2	—
» ութ	»	»	»	4	—
Րում. երկ. մէկ	»	»	»	—	—
» » ութ	»	»	»	—	—

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո. ք. կ.	19	12
Րումէլիի երկաթուղի փր.	87	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.		109	¾
Փարիզ 3 » փր.		22	90
Ֆլորին մանտա	»	10	82½

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	11
Րուպլի թղթադրամ Օ. Ո.		8	59
Քըրըմիզ		51	10
Մէթալիք		97	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ
ՓԱՐԻԶ, 26 ՄԱՐՏ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	փր.	102	30
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	18	—
) գոց.	»	18	80
» » » Բ.	»	30	60
» » » Գ.	»	18	25
Օսմանիյէ	»	325	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	86	—
Օսմ. Բրիօրիթէ	»	410	—
Մաքսատուն	»	430	—
Օսմ. Ռէժի	»	279	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	507	—
Քռէտի Լիօնէ	»	749	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367	—
Իտալական Ռանթ	»	89	65
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	20	160
Դրամադեղչ	»	2	—

ՊԵՐԼԻՆ, 26 ՄԱՐՏ

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	—	—
» փոխառութիւն 1888	»	—	—
Րումէլիի երկաթուղի	»	92	25
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԻԷՆՆԱ, 26 ՄԱՐՏ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօր.	120	05
Րումէլիի երկաթուղի	»	43	—
Օսմ. Ռէժի	»	132	—

ԼՈՆՏՈՆ, 26 ՄԱՐՏ

Անգլ. քօնսօլիտէ Ա. Ո.		112	06
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66	—
» » » Բ.	»	30	25
» » » Գ.	»	18	05
.Դ.) բաց.	»	18	—
) գոց.	»	17	75
Փոխառութիւն Գառանթա	»	76	—
» Օսմ. 3½%	»	94	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10	18
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	106	—
Հելլենական 5%	»	23	50
Մօնօբօլ հելլենական 4%	»	23	50
Ռանթ » 4%	»	21	50
Ռուսական 3½% 1891	»	103	25
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	91	50
» նոր » 6% 1892	»	90	—
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25	315
Դրամադեղչ	»	3	—

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյին վրայ (Հին Մուհտարան թաղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ՔԼԷՏՕՐ ՊԷՔՔԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան.
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ. մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ՔԱՑԷԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ.
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

THE
LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀԻՄՆԵԱԼ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ց'ԱՆԳԼԻԱ
Lancashire Insurance Buildings
Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,511,280 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, ամէն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ ևն., յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով:

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնն յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներն, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով:

Նոր հանուած պայմանագրութեան թեսակ:

Տէէլփրակեան ապահովագիր անժխտելի.

Առանց կ ճամբան և շահոյց ժամանակութեան.

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar and Co.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա:

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիս	3500	Նէբդիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիւս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ԲՈՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ
Հազի, հարբուխի, լոռնչի կարճառութեան, շնչարգելութեան դէմ, ևն.

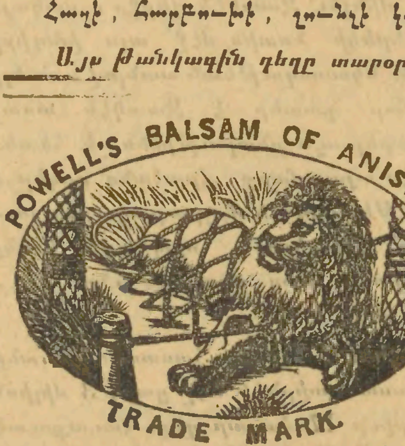

Այս Թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ափոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, ևլն: Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով և արտաքսումը դիւրացնելով: Կոկորդի անհաճոյ խուխտումներով գիշեր ցերեկ հազցող և հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան և մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու: Այս անման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի և ուրիշ պարագաներու մէջ:

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Ստորագրեալս, Թուրքուճը Հագըը էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պահչէ, Թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի և շատ սատ դարմանեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնս օրէ օր սաստկացաւ: Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով, Թիւ 95-97, Պ. Էտ. Քարուանայի անգլ. վաճառատունը: Հոն ծախուած «ԲՈՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի և 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ: Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ: Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԷՍԱՏ ՀԱԳԸՐ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմունտ Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց Թ. 95-97: Կը գտնուի նաև բոլոր դեղարաններն և դեղավաճառաց քով:

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօփհանէի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արդուզարդի և նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ
ՊՈՍՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Երեխներու համար:— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Բէօրիւր, Շանթիյեր, Պաըթօն, Իռլանտայ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ և Բուրդէ:— ՌԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունճուքով և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կաանիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր ևայլն: ԳՈՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուաէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով:— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Դաէր տը Շին, Գաէր Անկլէ, Դաէրլիս, Կազ, Կաշնաւրին, [illegible] րէժ բուրդ և մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին ևայլն:—ՖԱՔԷՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ շինուած ծիփլինգներ:— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշէ, Մետաքսէ և Բթանէ:— ԲՕՌՍԷ.—Դազգիական [illegible] տիր և ձեւաւոր, պարզ, Բրյուշով և մետաքսէ:— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—[illegible] նունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ:— ԲՐԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ ևայլն:— Շալեր, Շալ Փառատներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ:

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած: Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն: ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն: Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումնք:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Գարաքէօյ Եօմրուքճէն մօտ Հալաճեան խան
ՏԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլիս Սուլթան Համամ Հասեքմօլլօ խան

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ Պանքայի ամէն գործողութիւններ. արժէթուղթի վրայ փոխատուութիւն. հաշուընթացներ կը բանայ՝ արժեթուղթեր գրաւ առնելով. փոխանակագիր կը հանէ Ֆրանսայի ու օտար երկրաց զանազան հրապարակներու վրայ. Վարկի Թուղթեր կուտայ. Սակարանի յանձնարարութիւններ կը կատարէ. վճարումներ կ'ընդունի, և պայմանաժամաւոր պօնոներ կուտայ որոշեալ պայմաններով.

ՊՈԼՍՈՅ ՏԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործեր. ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ'ընէ. ապրանքներ կ'ընդունի իբրեւ անպարտ աւանդ՝ մինակ զետեղման վարձքն ստանալով և կամ. Պոլսոյ և օտար երկիրներու մէջ վաճառելու յանձնառութեամբ:

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի խմբագրատան մէջ: Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք:

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղեղի հիւանդութիւններն, անզգամալուծութիւն, վնասուութիւն, զառանցանք, ամսական կարգաւորութեան վտանգաւոր կորուստ, և ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումներ կը բուժէ. դժուարամարսութիւն, ջղային և սրտի, լեարդի և երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան շրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն և ապառումը. կը կասեցնէ ոյժերու կորուստն որ յառաջ եկած է ո և է պատճառէ: Ջղային տկարութեանց ատոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և միայն է: Մեկամաղձութեան ախտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը: ՏՔԴ. ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կը ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է: Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն և մաքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ: Ախորժակամ է, կը զտէ և կը ճոխացնէ արիւնն և նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանանց: Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ և բարօրութեան զգացմամբ զոր վարժութիւնն հիւանդը շատոնց կը կորսնցնէր: Մարսողութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: Աղիք կանոնաւորապէս կը գործեն: Դէմքը կը սկսի լենալ, չրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն, մորթը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մազերն ոյժ կը ստանան: Զգուշացէք նմանութիւններէն: Տքդ. Լալորի Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանեան կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած: Այս դեղին յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր և վնասակար կեղծեր: Մեծ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պահականոցին քով, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Թիւ 95 և 97:

ՌԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւն և բոլոր ջղային ցաւերը: Աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ: Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում առաջ բերելու: Մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն: Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյլ կը գրէ. «Բիչ մը ատեն Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս և կը փութամ ըսել որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ: Կը հաստատեմ որ ասի շատ ազդեցիկ դեղ է:» ՀԻԱՀԱՆԴ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու ուոնց խառնուրդի խմել զայն: Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ և այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի: Մեծ և փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՅԻ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 և 97, Նիւքօէք Գալատըրմ, Վոյվոտա, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով: ԾԱՆՕԹ.—Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ անգլիական և ամերիկեան դեղեր:

(2)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՕՓԷ

ՑԱՆՑԱՒՈՐԸ

Ճշդապահ, անաչառ, աշխատասէր, այլ մտքով սահմանափակ և սրտով անզգայ այս դատաւորն, որ արուեստին բերմամբ սակաւ ինչ ապուշ կտրած և քիչ քիչ «նկատելով»ներու հին մեքենայ մը դարձած էր, 1866ին, այս պատմութեան բռնկրած ատենին, դեռ նոր յիսուն տարեկան եղած էր: Բարեպաշտ, կրօնապահ, կատաղի կղերական և իբրև Պուրպոնեան մասնանիշ եղած ըլլալով դատական նախարարին, Պ. Լէքիւյէ յամր և դժուարաւ յառաջացած էր և Պատուոյ Լէգէոնի ժապաւէնն անգամ չէր զարդարեր իր մաշած ու կարերը ճերմկած փիրարկուն, զոր իր նիհար մարմնոյն վրայ կը կոճկէր և դատաւորներու կցեր սովորութեանց և արդուզարդի մասին անձնասիրական զգացման պակասութեան համեմատ, հինգ կամ վեց տարի կը դիմացնէր: Միակ զարդն որուն Պ. Լէքիւյէ կարեւորութիւն կ'ընծայէր, իր սպիտակ ու հոյակապ փողկապն էր, որ անարատ ձիւնակոյտէ մը կտրուած կը թուէր և որմէ դուրս կը ցցուէր — անգղի վիզի մը ծայրը, — վտիտ ու արենագոյն գլուխ մը, աղերեկ մազերով, կիսամօրուսներով և յօնքերով չափէն աւելի խռուացած: Այս նիհար դէմքն, իր դաժան աչքերով և դեղին ակռաներով անճոռնի բերնով, մազային դրութեան այսչափազանցութեան պատճառաւ, շատ աւելի անախորժ դարձած էր, վասն զի Պ. Լէքիւյէի քիթէն ու ականջներէն դուրս կը թափթփէին սև մազերու խուրձեր, որոց մէջ ժողովրդային նախապաշարումը կորովի կազմութեան մ'ապացոյցն և երկարակեցութեան նշանը կ'ուզէ գտնել: Այս բնաւորական դիմագծին վրայ, ամէն ինչ կը յայտնէր խստասրտութիւն, հպարտութիւն և յամառութիւն: Այս դէմքն ունէր նաև անողոք բան մը, և տեսնողը բնականաբար պիտի երեւակայէր թէ Պ. Լէքիւյէ, գլուխն եռագոյն փետուրներով զարդարուն խոյրը դրած, կը նախագահէր յեղափոխական Դատարանին, և կամ թէ տխուր աքսոր մը տակ անկարեկիր և անզգամ կատարել անխռովութեամբ ներկայ կը գտնուէր գարշելի տանջանքի մը, ջահերու ծիրանեգոյն լուսով, Սրբազնասուրբ Հաւատաքննութեան ընդ[illegible]դաններէն միոյն մէջ:

Երիտասարդն Փրէթիէն Լէքիւյէ, որ Գանի իրաւագիտական վարժարանին առջեւ շատ փայլուն կերպով պաշտպանած էր իր ընտրած բնաբանը, փաստաբանական վկայականն ստանալու համար, այս տխուր տան մէջ ծնած և այս լռասէր ու խստաբարոյ հօր քով մեծցած էր, որ նահատակ սարսափ մը միայն կ'ազդէր իրեն: Մինչեւ քսան տարեկան, քաղցր յիշատակ մ'անգամ չէր ունեցած: Անենօք, իրաւագիտական վարժարանը մտնելէն առաջ,— իր պառաւ սպասուհիէն, այն հէք, Թլուաւ և գրէթէ ապուշ Ֆրազիէն զատ, սակայն «զաւակս» կը կոչէր զինքն և հաճոյքէն խնդալով կը համբուրէր, Փրէթիէն քաջ կը զգար թէ ոչ ոք սիրած էր զինքն: Իր մա՞յրը: Զինքն աշխարհ բերելէն քանի մ'օր ետքը, կաթնատենդէ մեռած էր: Անոր լուսանկարն անգամ չունէին տանը մէջ: Իր հա՞յրն: Ո՛հ, երիտասարդը մերթ ընդ մերթ կը մեղադրէր ինքզինքը թէ սիրտ չունէր, ապերախտ ու չար զաւակ մ'էր: Բայց՝, ամէն անգամ որ սառուցիկն Պ. Լէքիւյէի առջեւ ելած էր, երկիւղի տարտամ զգացում մը, ընկրկումի բնազդական շարժում մը ունեցած էր միշտ: Իր արդարացումն էր ընդունած դաստիարակութիւնը, թէպէտ խիստ ու կարգապահական, առանց վայրկենական փափկութեան մը: Իր մանկական հեռաւոր յիշատակներուն մէջ, միշտ իր հօր սաստիչ ձայնը կը լսէր և անոր խոժոր աչքերը կը տեսնէր: Ո՛հ, կանուխէն իր վրայ իբրեւ պարտք դրուած էին սեղանին վրայ լուռ կենալ և չխօսիլ: Չէր յիշեր թէ հօրը ծունկերուն վրայ ելա՞ծ էր երբեք. և դեռ շատ փոքր տղայ մ'եղած ատեն, երբ պառկելէ առաջ կուգար գիշեր բարի մաղթել իր հօր, սա իր ճակտին վրայ կը դրոշմէր արագ համբոյր մը, իբր թէ Պ. Դատաւորն — անհասանալի՜ն բան,— ընտանեկան խաղերու մասնակցած ու իր գրաւն ետ առնելու համար, լամպարին ապակեգունտը կամ սանդուղին խնձորակն համբուրելու դատապարտուած ըլլար: Եւ սակայն, առաջին հաղորդութենէն անմիջապէս ետքն, այս հազուադէպ գգուանքներն ալ դադրած էին: Դադրած էր նաև մանկական դուլախօսութիւնը: Բարեկիրթ մարդոց մէջ, «դուք» պէտք է ըսել ծնողաց: Ցետոյ անմիջապէս դպրոց ղրկուած էր: Ոչ ոք իրմէ աւելի շատ սխալած էր իր ուսումները: Փրէթիէն ընտիր ուսում մ'առած էր, բայց իր դպրոցական մէն մի յաջողութեան համար, չոր ու ցամաք «ապրիս» մը, պատուելի պաղ գովեստ մը միայն ընդունած էր Ո՛չ, չէր ուզեր անիրաւ ըլլալ: Պ. Լէքիւյէ, իր փողկապին ու արժանապատուութեան մէջ պրկուած, Փրէթիէնի առջեւ յաճախ ներբողած էր հռովմէական ընկերութիւնը, վաղեմի ընտանեկան հայրն, ընտանիքաց պետին հեղինակութիւնն, և շանթեր արձակած էր յարգանաց կորստեան, վտանգաւոր ընտանութեանց, որդի բարքերուն թուլացման դէմ. Թերեւս կը սիրէր իր զաւակն, իր եղանակովը: Ամէն պարագայի մէջ, երիտասարդն երբեք չէր կրնար անոր ընդդիմանալ, անսաստել: Բայց քիչ մը գորով ո՞րքան աւելի օգտակար պիտի ըլլար:

Փրէթիէն Լէքիւյէ, ի բնէ երկչոտ և անհաղորդ, ի մանկութենէ զգուշաւորութեան վարժուած ըլլալով, վարժարան գտնուած միջոցին, ոչ մէկ աշակերտի հետ հաստատած էր մին այն անհրաժեշտ, անշահախնդիր և վեհանձն բարեկամութիւններէն որք երիտասարդութեան պատիւն ու հրապոյրը կը կազմեն: Սակայն և այնպէս Փրէթիէն բուռն համակրութիւն մը զգացած էր փոքրիկ Բարիզցիի մը, Ֆրանսուա Տօնատիէօ թոշակաւորին համար, որ Սոլֆէրինոյի մէջ սպանեալ հէք հարիւրապետի մ'որդին ըլլալով, հօրմէ ու մօրմէ որբ էր, և որ իր աշակերտակիցն եղած էր մինչեւ Դ. րդ դասարանն: Այո՛, անստգիւտ դպրոցականը, շարադրութեան մէջ քաջ աշակերտն, որ միշտ առաջին տեղն ունէր պատուոյ նստարանին վրայ և Սէն-Շարլմանյի խնջոյքին կը մասնակցէր, ամէն տարի ծափահարութեանց և կեցցէներու մէջտեղ, քաղաքապետին շնորհաւորութեանց և գրկախառնութեան արժանացող մըցանակաւորն, այո՛, խմաստունն և բարեբարոյ Փրէթիէն խակոյն յամի ճաշակ մ'ունեցած էր այս աշակերտակցին համար որ կատարեալ հակապատկեր մը կը կազմէր իրեն հետ:

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՓՕԶԱՃԵԱՆ